

27
fe: re: Paulo III. ac Julio III. quam sub beatissimo Pio Quarto
fratribus Maximis in hoc sacro Concilio statuta sunt declarat, et
creta fuisse, ut in his salva semper auctoritas sedis Apostolica
et esse intelligatur. *finis Reformationis*

(23) Decretum de Regularibus publicatum in prima die sessionis
Nonae s. Conc. Trident. sub S. D. N. Pio Papa III. die tertio
Decembris M. D. LXXIII.

Eadem sacrosancta Synodus Reformationem prosequens ea quae
quantur statuenda esse censuit.

De Regularibus Canon. I.

Quoniam non ignorat sacrosancta synodus quantum ex Monasterijs
instituis, et recte administratis in Ecclesia Dei splendoris atque
latis oriatur necessarium esse censuit, quo facilius ac maturius
collapsa est uetus et Regularis disciplina instauretur, et constans
ubi conseruata est perseueret praecipere prout praesenti decreto
cipit, ut omnes regulares, tam uiri, quam mulieres ad regulae
professi sunt, praescriptam uitam imitentur et componant. Atque
qua ad suae professionis perfectionem, ut obedientia paupertatis, et
ae si qua alia sunt alicuius regulae, et ordinis peculiaria uota et
cepta ad eorum respectum essentiam; necnon ad communem uitam
et ueritatem conseruanda pertinentia, fideliter obseruent, omni
et diligentia a superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus
et Provincialibus quam in eorum uisitationibus, quae suis temporibus
facere non permittant, ut ab illis non recedatur. Cum comportum sit
eis non posse ea, quae ad substantiam Regularis uitae pertinent, et
si enim illa quae bases sunt, et fundamentum totius Regularis disciplinae
exalte non fuerint conseruata, totum corruat aedificium necesse est.

Nemini igitur Regularium tam uirorum, quam mulierum liceat bona immobilia, uel mobilia cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine conuentus possidere uel tenere. sed statim ea superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum uel usum, administrationem aut Commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum seu Conuentuum ad solos officiales eorundem ad nutum superiorum amouibiles pertineat. Mobilium uero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat, nihilque superfluum in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, is biennio alius, et passiva uoce priuatus sit, atque etiam iuxta sua regula et ordinis constitutiones humiliatur.

. III.

Concedit s. synodus omnibus Monasteriis, et domibus tam uirorum, quam mulierum, et mendicantium (exceptis domibus fratrum sancti Francisci Capuccinorum, et eorum qui minorum de obseruantia uocantur) etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum: aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immemorabilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex praedictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. In praedictis autem Monasteriis et domibus tam uirorum, quam mulierum bona immobilia possidentibus, uel non possidentibus, is tantum uicium eris constituatur, ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus propriis Monasteriorum, uel ex consuetis elemosynis commode possit sustentari. Nec de cetero similia loca erigantur, sine episcopi, in cuius diocesi erigenda sunt, licentia prius obhenta.

. IIII.

Prohibet s. synodus, ne quis Regularis sine sui superioris licentia, praedicationis, uellectionis, aut cuiuscumque huiusmodi operis praetextu, subijciat se

obsequio alicuius Prælati, Principis vel universitatis, vel communitatis, aut alterius cuiuscumque persona, seu loci: neque ei aliquod privilegium aut facultas ab alijs super ijs obtenta suffragetur. Quod contra fecerit, tanquam inobediens arbitrio superioris humiliatur. Nec Regularibus a suis convenibus recedere etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui contra prædicto mandato in scriptis mandato obtento reportus fuerit ab ordinarijs locorum, tanquam desertor sui instituti puniatur: illi autem qui studiorum causa ad universitates mittuntur in convenibus habitabunt: alioquin ab ordinarijs contra eos procedatur.

V

Bonifacii octavi constitutionem qua incipit: periculoso veniens: synodus univrsis episcopis sub obtestatione Divini iudicij, et interminatione maledictionis æternæ præcipit ut in omnibus monasterijs sibi sibi ordinaria in alijs sedis Apostolicæ auctoritate transcurram santhimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui: et ubi inviolata est, conservari maxime procurent. Inobedientes atque contradicentes per censuras ecclesiasticas aliasque penas, quacumque appellatione postposita, compescentes, etiam etiam ad hoc (si opus fuerit, auxilio brachij secularis, quod solum ut præbeatur omnes Christianos Principes hortatur: synodus sub excommunicationis pena ipso facto incurrenda omnibus magistris secularibus inungit. Nemini autem santhimonialium liceat post prescriptionem exire a monasterio etiam ad breve tempus, quocumque prætextu etiam infirmitatis vel alterius cuiuscumque necessitatis, etiam ut habitatis iuramentum alicui Principi, vel Domino præstetur quod præter per procuratorem specialem coram eo, aut ipsamet infra monasterium nisi ex legitima causa ab episcopis approbanda. indulgentijs quibuscumque et privilegijs non obstantibus. Ingredi autem infra septa monasterij nemini liceat, cuiuscumque generis aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit sine episcopi vel superioris licentiâ in scriptis obtenta sub

excommunicationis poena ipso facto incurrenda. Dare autem tantum episcopus, uel superior licentiam debet in casibus necessarijs, neq; alijs ullo modo possit, etiam vigore cuiuscunq; facultatis uel indulg. Saltem concessi, uel in posterum concedendi. Et quia monasteria santhimonia, lum extra moenia urbis, uel oppidi constituta malorum hominum praeda, et alijs facinoribus sine ulla saepe custodia sunt exposita, Curent Epi et alij superiores, si ita uidebitur expedire, ut santhimoniales ex eis ad noua uel antiqua monasteria intra urbes, uel oppida frequentia reueantur. in uocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij secularis. Impedientes uero, uel non obediens per censuras Ecc^{as} harere compellant.

VI.

In electione quorumcunq; superiorum Abbatum temporalium, et aliorum officialium ac Gn^{al}ium, et Abbatisarum, atq; aliarum Praepositarum, quo omnia recte et sine ulla fraude fiant, imprimis s: synodus districti praecipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta: ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur: Nec in posterum liceat Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscunq; titulares ad effectum electionis faciendam constituere, aut uoces et suffragia absentium supplere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio uerita sit. Et is qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creare permiserit, deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat. facultatesq; super his concessa, eo ipso, abrogata esse censeantur. Et si in posterum alia concedantur, tanquam inuicabilia habeantur.

VII.

Abbatissa et Priorissa et quocunq; alio nomine Praefecta, uel Praeposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, et quae octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio eiusdem ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum superiori, qui electioni praesert, uideatur.

ex ijs que in eodem Mon^{io} annuum tricenisimum excesserint, et quinq[ue]
saltem annis post professionem recte uixerit. Episcopo uel alio superiore
consentiente eligatur. Duobus uero Monasterijs nulla proficiatur, et si
duo uel plura quocumq[ue] modo obtinet, cogatur uno excepto intra sex
ses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit omnia ipse
iure uacent. Is uero qui electioni praesit Episcopus siue alius superior
sua Monasterij non ingreditur sed ante cancellorum fenestrellam uel
singularem audiat uel excipiat. In reliquis seruentur singulorum or
dinum, uel monasteriorum constitutiones

VIII.

Monasteria omnia que generalibus Capitalis, aut Episcopis non subor
dinate sunt habent ordinarios regulares uisitatores, sed sub immediata sedi
Apostolica protectione ac directione regi consueuerunt. teneantur
annuum a fine praesentis Concilij, et deinde quolibet triennio sese in
congregationes redigere iuxta formam constitutionis Innocentij iij.
Conc^o gnali qua incipit: in singulis, ibiq[ue] certas regulares personas
putare que de modo et ordine de praedictis congregationibus erigendis
statutis in eis exequendis deliberent, ac statuant. Quod si in ijs re
giones fuerint, liceat Metropolitanis in cuius Diocesi praedicta sunt
sua sunt, tanquam sedes Ap^o delegato eos pro praedictis causis con
sultare. Quod si infra limites unius Provinciae non sit sufficiens talis
Monasteriorum numerus, ad erigendam congregationem, possunt duo
uel trium Provinciae Monasteria unam facere congregationem
Ipsis autem congregationibus constitutis illarum generalia Capitula
et ab illis electi praesides, uel uisitatores eandem habent auctoritatem
in sua congregationis Monasteria, ac regulares in eis commorantes,
alii praesides ac uisitatores in ceteris habent ordinibus. Teneantur
suae congregationis Monasteria frequenter uisitare, et illorum regu
lationi incumbere, et ea obseruare que in sacris canonibus et in

Hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam Metropolitano instante
 predicta exequi non curauerint. Episcopo in cuius Diocesi loca praedicta
 sita sunt, tanquam sedis Apostolicae Delegato subdantur.

IX.

Monasteria omnia sanctimonialium sanctae sedi immediate subiecta
 etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Joannis, uel
 alias quomodocumque nuncupentur ab Episcopis tanquam dictae sedis De-
 legati gubernentur. Non obstantibus quibuscunque. Quae uero a
 deputatis in Capitulis generalibus, uel ab alijs regularibus reguntur
 sub eorum cura et custodia relinquuntur.

X.

Attendant diligenter Episcopi, et caeteri superiores Mon:^{rior} sanctimonialium,
 sicut ut in constitutionibus earum admoventur sanctimoniales, ut salu-
 tem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, et sacro-
 santam Cuesariliam suscipiant, ut eo se salutari presidio muniant
 ad omnes oppugnationes demonis foriter superandas. Praeter ordi-
 narium autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, et
 alijs superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confes-
 siones audire debeat. Quod uero sanctissimum Christi corpus circa Iso-
 rum uel septa Mon:^{rior} et non in publica Ecclesia conseruetur. Prohi-
 betur: synodus non obstante quocumque indulto aut privilegio.

XI.

In monasterijs seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet
 animarum cura personarum saecularium, praeter eas quae sunt de
 illorum monasteriorum seu locorum familia personae tam regulares
 quam saeculares sicut curam exercentes subsint immediate in ijs
 quae ad dictam curam, et sacramentorum administrationem per-
 tinent, iuris dictioni, uisitationi et correctioni Episcopi in cuius
 Diocesi sunt sita, nec ibi aliqui etiam ad uotum amovibiles depu-

tentur, nisi de eiusdem consensu, ac praeiudice examine, per eum, aut
eius Vicarium faciendo. Excepto monasterio Cumiacen, cum limitibus
suis, et exceptis etiam ijs Mon^{is} seu locis, in quibus Abbates, Generales
aut Capituli ordinum sedem ordinariam principalem habent: atque
alijs monasterijs seu domibus, in quibus Abbates, aut alij regularium
superiores iurisdictionem Episcopalem et temporalem in Parochos, et
ruralianos exercent. saluo tamen eorum Episcoporum iure qui in
iorem in praedicta loca, uel personas iurisdictionem exercent

XII

Censurae et interdicta non solum a sede Apostolica emanata, sed etiam
Ordinarijs promulgata mandantur Episcopo a Regularibus in eorum
clesijs publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in Diocesi
seruandos idem Episcopus praecerit ab exemptis omnibus etiam Regularibus
sequentur

XIII

Controversias omnes de praecedentia quae per sepe maximo cum scandalo
oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam saeculares quam Regularium
tum in processibus publicis; tum in ijs, quae fiunt in tumulante
defunctorum corporibus, et in deferenda umbella, et alijs similibus
amota omni appellatione, et non obstantibus quibuscumque componat. Ex
autem omnes tam Clerici saeculares, quam regulares quicumque etiam
monachi ad publicas processiones uscati accedere compellantur. ijs tamen
exceptis qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

XIII

Regularis non subditus Episcopo, qui in uia claustra monasterij deliquit
et extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit. Episcopo iustitia
a suo superiore intra tempus ab Episcopo praefigendum, seueri punitione
ac de punitione Episcopum certorem faciat: sin minus a suo superiore
officio prouetur, et delinquens ab Episcopo puniri possit

XV

In quacumq; religione, tam uirorum quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum, nec qui minori tempore quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit ad professionem admittatur. Professio autem antea facta sit nulla, nullamq; inducat obligationem ad alicuius regulae, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumq; effectus

XVI

Nulla quoq; remuneratio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento uel in fauorem cuiuscumq; causa sua ualeat, nisi cum licentia Episcopi suae eius Vicarij fiat infra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione. Aliter uerò facta etiam si cum huius fauoris expressa renuntiatione etiam iurata sit irrita et nullius effectus. Finito tempore quo habitus inueniant, ad profectum admittant, aut e Monasterio eos eijciant per Sac. tamen s. synodus non intendit aliquid inuoluere aut prohibere quin religio Clericorum societatis Jesu iuxta suum eorum institutum a s. sede Apostolica approbatum duo et eius ecclesiae in seruire possint. Sed neq; ante professionem excepto uultu et uestitu Nouitij, uel Nouicia puella illius temporis quo in probatione est, quocumq; praetextu a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius Monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat quod totam uel maiorem partem substantiae suae Monasterium possideat. nec facile si discesserit, id recuperare possit. Quin potius praecipit s. synodus sub anathematis poena damnibus et recipiendis ne hoc ullo modo fiat, et ut ab eundem ante professionem omnia restituantur, quae sua erant. Quod ut recte fiat Episcopus etiam per censuras ecclesiasticas (si opus fuerit) compellat

XVII

Libertati professionis uirginum Deo dicandarum prospiciens s. synodus, statuit atq; decernit, ut si puella, quae habitum regularem suscipere

uoluerit, maior duodecim annis sit: non ante eum suscipiat, nec
postea ipsa uel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus
uel (eo absente, uel impedito) eius Vicarius, aut aliquis eorum in
tribus ab eis deputatus uirginis uoluntatem diligenter, an coacta
an seducta sit, an sciat quid agat, et si uoluntas eius pia ac libera
cognita fuerit, habueritq; conditiones requisitas, iuxta Monasterij illius
et ordinis regulam: necnon monasterium fuerit idoneum, libere
profiteri liceat. Cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, tenetur
praefata monasterio eum ante mensem certorem facere. Quod si
facta certorem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo uidebitur,
officio suspensa sit.

XVII

Anathemati quoq; s. synodus subiicit omnes et singulas personas
cuiuscumq; qualitatis, uel conditionis fuerint tam Clericos quam
saeculares quos uel regulares, atq; etiam qualibet dignitate fulgentes
si quomodo cumq; coegerint aliquam uirginem, uel uiduam, aut aliam
quamcumq; mulierem inuitam, praeterquam in casibus in iure ex-
pressis ad ingrediendum monasterium, uel ad suscipiendum habitum
cuiuscumq; religionis, uel ad emittendum professionem quicq; consilium
auxilium, uel fauorem dederint; quicq; scientes eam non sponte
ingredi monasterium, aut habitum suscipere aut professionem emittere
quoquo modo eidem altui, uel praesentiam, uel consensum uel au-
ritatem interposuerint. Simili quoq; anathemati subiicit eos, qui
sanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem uel
sciendi, uel uoti emittendi quoquo modo sine ulla causa impedire
Cuius omnia et singula quae ante professionem uel in ipsa profes-
sione fieri oportet seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo
sed et in alijs quibuscumq;. Ab his tamen excipiuntur mulieres
quae Penitentes, aut Conuersae appellantur in quibus eor. constituta
seruentur.

Qui cumq; Regularis pretendat se per vim et metum ingressum esse religionem, aut etiam dicat ante aetatem debitam professum fuisse, aut quid simile, uelutq; Habitum dimittere quacumq; de causa, aut etiam cum Habitu discedere sine licentia superiorum non audiat, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, et sine non aliter, nisi causas quas pretenderit, deduxerit eorum superiore suo et ordinario. Quod si ante Habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcumq; causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, et tanquam apostata puniatur. Interim uero nullo privilegio suae religionis inuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumq; facultatis uigore transferatur ad laxiorem religionem. Nec detur licentia cuiquam occulte ferendi Habitum suae religionis.

* XXI.

* 71. Cum pleriq; Mon^{ia} etiam Abbatae Prioratus et Praepositura ex mala eorum, quibus commissa fuerunt administratione, non leuia passa fuerint, tam in spiritualibus, quam temporalibus detrimenta: cupit S. synodus ea ad congruam monasticae uita disciplinae omnino reuocare. Verum adeo dura, difficilisq; est praesentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubiq; quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil praetermittat unde praedictis salubriter aliquando prouideri possit. Primum quidem confidit sanctiss^{im} Romanum Pontificem pro sua pietate et prudentia curaturum, quantum haec tempora ferre posse uiderit, ut his quae nunc commendata reperiuntur, et quae suos conuentus habent Regulares persona eiusdem ordinis expresse professa, et quae gregi praere et praesse possunt, praeficiantur. Quae uero in posterum uacabunt non nisi Regularibus spectatae uirtutis et sanctitatis conferantur. Quoad ea uero Monasteria quae capita sunt, ac Primates ordinum, siue Abbatae, Prioratus filiae illorum capitum nuncupantur, teneantur illi qui in praesenti

18
XIX
ea in Commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successione
provisum, infra sex menses religionem illorum ordinum pro
priam solemniter profiteri, aut ijs cedere; alias commende pre
dictae ipso iure uacare censeantur. Ne autem in praedictis omnibus
et singulis fraus aliqua adhiberi possit. mandat s: Synodus ut
provisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim
exprimat: aliterq; facta provisio subreptitia esse censeatur,
sag, subsequenti possessione etiam trienniali adiuuetur

* XX

* 20

Abbatibus qui sunt ordinum capita, ac ceteri praedictorum ordinum
superiores Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora non
Prioratusue legitima iurisdictio eadem illa sibi subdita non
Prioratus suo quisque loco, atq; ordine ex officio uisitent, etiam si
mendata existant quae cum ordinum suorum capitibus subsint
clarat s: Synodus in ijs quae alias de uisitatione monasteriorum
mendatorum definita sunt non esse comprehensa Teneanturq; qu
cum praedictorum ordinum monasterijs praesunt, praedictos uisi
tores recipere et illorum ordinationes exequi. Ipsa quoq; mon
que sunt ordinum capita, iuxta s: sedis Apostolicae, et cuiusq; or
dinis constitutionis uisitentur et quamdiu durabunt Sicut
Commenda Priores Clausuales, aut in Prioratibus clausuales, aut
in Prioratibus conuentuum Sabenibus superiores qui correctiones et
spirituale regimen exercent a Capitulis generalibus, uel ipsorum
ordinum uisitationibus instituantur. In ceteris omnibus praefatis
ordinum priuilegia et facultates, quae ipsorum personas, loca, et
iura concernunt firma sunt et illata

XXII.

Haec omnia et singula in superioribus decretis contenta, obseruanda
s: Synodus praecipit in omnibus cenobijs ac monasterijs. Collegijs

domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium; necnon
 quarumcumque sanctimonialium, uirginum, ac uiduarum, etiam si
 ille sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanae, uiuant; et
 quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, uel constitutionibus
 et sub custodia uel gubernatione, uel quavis subiectione, aut an-
 nexione, uel dependentia cuiuscumque ordinis mendicantium, uel
 non mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum Regula-
 rium monachorum, aut Canoniorum quorumcumque **Non obstantibus**
 eorum omnium et singulorum privilegijs sub quibuscumque
 formulis uerborum conceptis, ac uare magnam appellans; etiam
 in fundatione obtentis. necnon constitutionibus et regulis etiam iu-
 ratis, atq; etiam consuetudinibus, uel praescriptionibus etiam imme-
 morabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres,
 qui sub archaica regula, uel Statutis uiuunt, excepta facultate Sa-
 bendi bona stabilia in comuni eos ab eorum uultu et obser-
 uantia s: synodus amouere non intendit. Et quia s: synodus de-
 siderat, ut omnia et singula supradicta quamprimum executioni
 demandentur. Praecipit omnibus epis in monasterijs sibi subiectis, et
 in omnibus alijs, ipsis superioribus decretis specialiter commissis
 atq; omnibus Abbatibus, ac generalibus, et alijs superioribus ordinibus
 supradictorum, ut statim praedicta exequantur et si quid executioni
 mandatum non sit Episcoporum negligentiam Concilia Prouincialia
 suppleant, et coerecant. Regularium uero Capitula generalia et Pro-
 uincialia, et in defectum Capitulorum generalium, Concilia Pro-
 uincialia per deputacionem aliquorum eiusdem ordinis provideant
 Hortatur etiam s: synodus omnes Reges, Principes Res P: et magistratus
 et in uirtute sanctae obedientiae praecipit ut uelint praedictis Epis. Ab-
 batibus ac generalibus, et ceteris praefectis in superius contenta reforma-
 tionis executione suum auxilium et auctoritatem interponere quoties
 fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento praemissa recte exequantur
 ad laudem Dei omnipotentis.

87
Decretum de Purgatorio pub^{tu} eadem prima die sessionis
nonae et ultimar Trideni sub. S. D. N. Pio III. die tertia
Decembris M. D. LXIII.

Cum Spiritu sancto edocta Catholica Ecclesia ex sacris literis, et antiqua
Patrum traditione in generalibus Concilijs, et nouissime in hac oecum
nica synodo docuerit Purgatorium esse, animasq; ibi detentas fr
suum suffragijs, potissimum uero acceptabili altaris sacrificio iuu
praecipit s. synodus Ep^{is}, ut sanam de Purgatorio doctrinam a ge
neralibus Concilijs traditam a Christi fidelibus credi, teneri, doceri
et ubiq; praedicari diligenter curent. Apud eadem uero plebem de
ciliores quaestiones, quae ad edificationem non faciunt, tractari non
permittant. Atq; demum illa, quae indeterminata sunt, et subtile
quaestiones continent, ex quibus plerumq; nulla fit pietatis accessio,
popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quae spe
falsi laborant, euulgari non permittant. Ex uero quae ad curiosam
quandam aut superstitionem spectant, uel turpe luerum sapunt,
tandem scandala et fidelium offendicula prohibeant.

Curent porro Episcopi, ut fidelium uiuorum suffragia, Missar, seu
sacrificia, orationes et elemosyna, aliq; pietatis officia, quae a
fidelibus pro alijs fidelibus fieri consueuerunt secundum Ecclesiae
instituta pie religiose et deuote fiant. Itemq; pro illis, et reli
torum foundationibus, uel alia ratione debentur; non perfunctorie
sed diligenter et accurate a sacerdotibus, et Ecclesiae ministris, et
alijs qui hoc praestare tenentur, persoluantur.

De imaginibus, reliquijs, et ueneratione sanctorum

Mandat s. synodus omnibus Episcopis, et caeteris docendi munus, curamq;
sustinentibus ut iuxta Catholica et Apostolica Ecclesiae usum, a
maius Christianae religionis temporibus receptum, sanctorumq; Be
conu

consensuone, et sacrorum Conciliorum decreta.

Imprimis uero de Sanctorum intercessionem, inuocatione, reliquiis, honore, et legitimo imaginum usu fideles diligenter instruant docentes eos sanctos una cum Christo regnantes orationes suas pro hominibus Deo offerre: bonum, atq; utile esse suppliciter eos inuocare, et ob beneficia impetranda a Deo per filium eius Iesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster redemptor et saluator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumq; confugere. Illos uero qui negant sanctos aeterna felicitate in caelo fruente inuocandos esse, aut qui asserunt uel illos pro hominibus non orare: uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatricam, uel pugnam cum uerbo Dei, aduersariq; honori unius mediatoris Dei et hominum Iesu Christi: uel stultum esse in caelo regnantibus uoce uel mente supplicare impie sentire

Sanctorum quoq; Martyrum, et aliorum cum Christo uiuentium sancta corpora, qua uiua membra fuerunt Christi, et templum Spiritus sancti ab ipso ad aeternam uitam suscitanda et glorificanda a fidelibus ueneranda esse, perque multa beneficia a Deo hominibus praestantur. Ita ut affirmantes sanctorum reliquiis, uenerationem atq; honorem non deberi, uel eas aliis sacramentis a fidelibus inuoluntate honorari, atq; eorum opis impetranda causa sanctorum memorias frustra frequentari omnino damnandos esse, prout iam pridem eos damnauit Ecclesia

Imagines porro Christi, Dei parae uirginis et aliorum Sanctorum in templis praesertim habendas et retinendas, eisq; debitum honorem et uenerationem impetrandam. non quod credatur inesse aliqua in ipsis Diuinitas, uel uirtus prophetae quam sint colenda, uel quod fiducia in imaginibus sit figenda, uelut olim fiebat a gentibus

qua in idolis spem suam collocabant. Sed quoniam Sonos ^{qui eis}
exhibetur, refertur ad prototypa, quae illae representant ita ut
per imagines, quas osculamur, et coram quibus caput aperimus
proecumbimus Christum adoremus, et sanctos, quorum illi similitu-
dinem gerant, Sonoremus. Id quod Concilium, praesertim uero se-
cunda Nycena synodi decretis contra imaginum oppugnatores est
sanctum.

Illud uero diligenter doceant Episcopi per historias mysteriorum
Redemptionis uel alijs similitudinibus expressas exaudiri, et con-
firmari populum in articulis fidei commemorandis, et assidue re-
lendis: tum uero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum
percipi, non solum quia admonetur populus beneficior, et mun-
era a Deo sibi collata sunt; sed etiam quia sanctorum miracula
et salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur, ut pro ijs Deo
gras agant, ad sanctorumq; imitationem, uitam, moresq; suos con-
nant, excitentur ad adorandam eum ac diligendum Deum, et
pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit,
aut senserit, Anathema sit.

In has aut sanctas et salutares obseruationes si qui abusus irrepererint
eos proorsus aboleri: synodus uehementer cupit; ita ut nulli falsis
dogmatis imagines, et rudibus periculosi erroris occasionem
praebentes statuantur. Quod si aliquando historias, et narra-
tiones sacrae scripturae, cum id indocta plebi expediet, exprimi et figuris
contigerit; doceatur populus non propterea diuinitatem figuris
quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus aut figuris exprimi
possit. Omnis porro superstitio in sanctorum inuocatione; religio-
ueneratione, et imaginum, sacro usu tollatur omnis turpis questus
eliminetur. Omnis deniq; lasciuia uiretur, ita ut proci uenustas
imagines non fingantur, nec ornentur, et sanctorum celebratione

reliquiarum visitatione homines ad comessationes, atq; ebrietates non abutantur, quasi festi dies in honorem sanctorum per luxum ac lasciviam agantur.

Postremo tanta circa hæc diligentia et cura ab epis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpotere et tumultuarie accommodatum. nihil profanum, nihilq; inhonestum appareat, cum domum Dei deceat sanctitudo.

Hæc ut fidelius observentur statuit s: synodus nemini licere ullo in loco, vel ecclesia etiam quomodolibet exempta ullam insolitam ponere vel ponendam curare imaginem, nisi ab episcopo approbata fuerit. Nulla etiam admittenda esse nova miracula, nec novas reliquias recipiendas, nisi recognoscendo et approbando episcopo, qui simul, atq; de his aliquid compertum habuerit adhibeatur in Concilium Theo-
logus, et alijs pijs viris ea faciat, quæ veritati et pietati consentanea iudicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit exire, scandus, vel omnino aliqua de his rebus gravior quæstio incidat episcopus antequam controversiam dirimat Metropolitanæ et Compro-
vincialium episcoporum in Concilio Provinciali sententiam expectet. Ita tamen ut nihil inconsulto sanctissimo Romano Pontifice novum, aut in ecclesia hætenus inusitatum decernatur:—

Decretum primum de Indulgentijs publicatum die quarta Decemb:
eiusdem seone et ultime sessionis s: s: Conc. Triden. 1563

I. Cum ligandi potestas conferendi indulgentias a Christo Domino ecclesie concessa sit, atq; Smo potestate Divinitus sibi tradita antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta synodus Indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem, et sacrorum Conciliorum auctoritate probatum in ecclesia reprimendum esse docet et precipit, eorq; anathemati damnat, qui aut inutiles esse asserunt: vel eas concedendi in ecclesie potestatem esse negant. in his tamen

concedendis moderationem iuxta veterem et probatam in Ecclesia con-
suetudinem adhiberi cupit, ne nimia facilitate ecclesiastica disci-
plina emoluetur. Abusus uero qui in his uere seruantur, et quorum
occasione insigne Soci Indulgentiarum nomen ab haereticis blas-
phematum emendatos, et correctos cupiens praesenti Decreto gra-
uiter statuit pro his consequendis; unde plurima in Christiano
populo abusuum causa fluxit, esse omnino abolendos. Caeteros
uero qui ex superstitione, ignorantia, uereuerentia, aut alia
quomodocumque proueniunt, cum ob multiplices locorum et pro-
uinciarum, apud quas hi committantur corruptelas commode ne-
queant specialiter prohiberi mandat omnibus epis ut diligenter
quisque Soci abusus ecclesiae suae colligat, eosque in prima synodo
Provinciali referat, ut aliorum quoque episcoporum sententia cognita, statim
ad summum: Rom: Pontificem deferantur, cuius auctoritate et prudentia
quod uniuersali ecclesiae expediret ei uidebitur, statuatur, ut
ita sanctarum indulgentiarum munus praesentis et incorrupte
fidelibus dispensentur:—

Decretum secundum

II. Insuper Sociatur 1: synodus, et per sanctissimi Domini nostri ac Sal-
uatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tanquam bene-
uolentes illa omnia, quae sancta Rom. ecc: omnium ecclesiarum mater
et magistra statuit: necnon ea quae tam in Soci Concilio, quam
alijs oecumenicis statuta sunt quibus cumque fidelibus sedulo com-
mendent, omni diligentia utantur, ut illis omnibus et Soci
praecipue sint obsequentes, quae ad mortificandam carnem con-
ducunt, ut ciborum delectus, et ieiunia, uel etiam quae faciunt
ad pietatem augendam, ut dierum festorum deuota et religio-
sa celebratio admonentes populos crebro obedire praepositis suis

quos qui audiunt Deum remuneratorem audient: qui uero contemnant, Deum ipsum ultorem sentient

III. Sacrosancta synodus in secunda sessione sub s.^{mo} p. nro Pio III celebrata de electis quibusdam Patribus commisit, ut de uarijs censuris ac libris uel suspectis, uel perniciosis quid factu opus esset considerarent, atq. ad ipsam s. synodum referrent, audiens nunc Suid. opori ab eis extremam manum impositam esse. nec tamen ab librorum uarietates et multitudinem distinkte et commode possit a s. synodo dijudicari: praecipit ut quid quid ab illis praestitum est s.^{mo} Rom. Pont. exhibeatur, ut eius iudicio atq. aucte terminetur et euulgetur. Idemq. de Casibus a Patribus quibus illud mandatum fuerat, et de Missali, et Breuiario fieri mandat

III. Declarat s. synodus ^{ex loco} assignato, Oratoribus tam ecclesiasticis, quam saecularibus in sedendo, incedendo, aut quibuscuq. alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse praedictum. sed omnia illorum et Imperatoris Regum, Rerum P. ac Principum suorum iura, et praerogativas illas et saluas esse, in eod. demq. statu permanere sicut ante praesens Conc.^m reperiuntur

V. Santa fuit horum tempor. calamitas et haereticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda unq. fuerit aut tam certo statutum quod non suorum generis hoste suadente illi errore aliquo ~~non~~ contaminarentur. propter s. synodus id potissimum curauit ut praecipuos haereticorum in temporis errores damnaret et anathematizaret et definiuit. Cumq. tamdiu tot episcopi ex uarijs Christiani orbis Provincijs

euocati sine magna gregis sibi commissa cura, et uniuersali periculo ab eccl'is abesse non possint. nec ulla spes restet Sacerdotes totius fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, et tandem exspectatos sine amplius aduenturos. Ideo tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit. Superest namque ut Principes omnes, quod facit, in Dno moneatur ad operam suam ita praestandam, ut quae ab ea decreta sunt ab haereticis deprauari, aut uiolari non permittant: sed ab his et omnibus deuote deuote recipiantur et fideliter obseuentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriat, aut aliqua incidere que declarationem (quod non creditur) aut definitionem postulerent praeter alia remedia in hoc Concilio instituta confidit s. synodus beatissimum Rom. Pont. curaturum ut uel euocatis ex illis praesertim Provinciis, unde difficultas orta fuerit his quos eadem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilij qualis celebratione si necessarium iudicauerit, uel in modum quibus ualeat ei uisum fuerit praesertim necessitatibus pro dei gloria et ecclesiae tranquillitate consulat.

VI. Quoniam diuersis temporibus tam se: re: Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concilio quoad dogmata ac morum reformationem statuta et definita sunt uult s. synodus ut illa nomine recitentur et legantur

VII. Illi^{mi} et omni^{mi} R^{mi} Patres Placet ne uobis ut ad laudem dei omnipotentis huic sacrae oecumenicae synodo finis imponatur, et omnia et singulorum quae tam sub se: re: Paulo III. et Julio III. quam sub s^{mo} I. n. Pio III. Romanis Pontificibus in ea decreta et definita sunt confirmatio nomine s. huius synodi per A^g^{ca} sedis Legatos et praesidentes a Beatissimo Rom. Pont. petatur

Placet
Verba Illi^{mi} Legati ac Praesidentis Norwoni

VIII. Placuit omnibus Patribus finem huic sacro Concilio imponi

Confirmationemq; a s.^{mo} S. n. fieri, tibus duntaxat exceptis
 qui eam confirmationem se non petere dixerunt. Ideoq; nos
 Apostolicae sedis Legati, et Praesidentes eidem sacro Concilio finem
 imponimus. Confirmationem uero quam primum a s.^{mo} Dno pete-
 mus Vos autem Patres Ill.^{mi} et R.^{mi} post gratias Deo altis

+
 ITE IN PACE

Acclamations facta a Patribus more maiorum in
 fine Concilij

Beatissimo PIO PP. et Domino nro sanctae et uniuersalis Ce-
 lesiae Pastore Pontifici, multi anni et aeterna memoria

R. Domine Deus sanctissimum Patrem diuinitus in eccle tua conserua mul-
 tos annos

Beatissimorum: Pont.^m animabus Pauli vi. et Iulij vii. quorum
 aucte hoc sacrum generale Conc.^m inchoatum est pax a Dno, et
 aeterna gloria atq; felicitas in luce sanctorum

CAROLI Quinti Imperatoris et Sex.^{mo} Regum qui hoc uniuersale
 Conc.^m promouerunt, et protexerunt memoria in benedictione sit
 Amen.

Serenissimo Imp.^{ri} FERDINANDO semper Augusto orthodoxo et
 pacifico et omnibus Regibus, Rebus P. et Principibus nris multi
 anni

R. Pium et Christianorum Imperatorem Dno conserua
 Imperator caelestis terrenos Reges rectae fidei conseruatores custodi
 Ag.^{ca} Rom: sedis Legatis et in hac synodo praesidentibus eorum mul-
 tis annis magna gratia

R. Magna gratia, Dominus retribuatur
 Sanctissimis epis uita et felix ad eccas suas reditus

R. Praecoribus ueritatis perpetua memoria orthodoxo senatui
 multos annos

Sacrosancta oecumenica Tridentina synodus, eius fidem confiteamur, eius decreta semper sequeamur

R. Semper confiteamur, semper sequeamur

Omnes ita credimus, omnes idipsum sentimus, omnes consentientes amplectentes subscribimus. Haec est fides Petri. Haec est fides Patrum. Haec est fides orthodoxorum

Rp. Ita credimus, omnes idipsum sentimus, omnes consentientes

Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus. His Decretis inobtemperanti digni reddamur misericordijs et gratia, primi et magni supremi sacerdotis Jesu Christi Dei, intercedente simul inviolata Domina sancta Virgine et omnibus sanctis

R. Fiat, fiat, Amen, amen

Anathema cunctis haereticis

R. Anathema

Vlt.™ decretum publicat, eadem die 4 Decemb: omnib; absolutis

Ill.™ Dni R.™ Pres

Præcipitur vobis sub poena excommunicationis ne quisq; vestrum ab hac civitate Tridentina discedat anteq; istis quae in hac sacra synodo decreta fuerint propria manu subscribat, aut per publicum instrumentum approbet.